

քան»։ Այս վերջին խօսքերը կը հասկցնեն Սեբաստի պաղիլիքան։ Միևնոյն եկեղեցիին վրայ է որ կը խօսի Թ. գարու սկիզբը Commemorative de Casis Die. «ի Սեբաստ, ուր կը հանգչի Ս. Յովհաննու մարմինը, կայ մեծ եկեղեցի մը»։

Հաւանական է որ պաղիլիքան քանդուած է Պարսիկներէն (614), վասն զի ո՛չ Արգուլֆ եպօ. (670), ո՛չ Վիլլիպալտ (725) չեն խօսիր եկեղեցիի մասին։ Յետոյ Խաչակիրները վերաշինեցին զայն իրենց իշխանութեան առաջին տարիները. «ի Սեբաստ, կը գրէ Դանիէլ վանական (1106-1107), կը տեսնուի գերեզման մը (Ս. Յովհաննէս Մկրտչի) և գեղեցիկ եկեղեցի մը կառուցուած է հոն Ս. Յովհաննէս Կարապետի աշուհով, ինչպէս նաև հարուստ վանք մը»։ Տարակոյս չկայ թէ այս եկեղեցին Խաչակիրներուն շինածը չէ (D. Ar. էջ 2167-69, 2181)։

Կեսարիա (Պաղեստինի). — Ի սկզբան, Կեսարիան հեթանոսական փոքր քաղաք մըն էր։ Քրիստոսէ 25 տարի առաջ Մեծն Հերովդէս իր փոքրիկ ծովագոգը նաւահանգիստի մը վերածեց, և տասներկու տարուայ միջոցին հոն շինեց գեղեցիկ քաղաք մը և անոր տըլաւ Կեսարիա անունը ի պատիւ Կեսար — Օգոստոսի։ Քաղաքական և ղինուորական կրկին տեսակէտներով Կեսարիա անչքացուց երուսաղէմը և հռոմայեցի կառավարիչներուն սովորական կեդրոնը դարձաւ։ Քրիստոնէութեան նախնական պատմութեան մէջ ան կարևոր դեր մը կատարեց։ Փիլիպպոս սարկաւազ աւետարանիչ հոն կը բնակէր և կը քարոզէր (Գործք Բ. 40)։ Պետրոս հոն եկաւ մկրտելու Կուռնելիոս հարիւրապետն ու իր ընտանիքը, հեթանոսութեան նախա-